

اقتصاد بیمه

www.ketab.ir

تألیف: دکتر علی سوری

دانشیار دانشگاه تهران

سرشناسه	: سوری، علی، ۱۳۴۴.
عنوان و پدیدآور	: اقتصاد بیمه / تألیف: دکتر علی سوری
مشخصات نشر	: تهران: نور علم.
مشخصات ظاهری	: ۲۹۰ ص.: نمودار، مصور.
شابک	: دوره ۵-۴۸۷-۱۶۹-۶۰۰-۹۷۸
یادداشت	: عنوان به انگلیسی: Insurance economics
موضوع	: بیمه -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	: بیمه -- سازمان‌ها -- امور مالی
موضوع	: بیمه
رده بندی کنگره	: ۱۷ الف س / HG ۸۰۵۱
رده‌بندی دیوینی	: ۳۶۸

نشر نور علم: تهران - انقلاب - خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۰ - تلفن: ۶۶۴۰۵۸۸۰ و ۶۶۹۵۷۰۲۱
 فروشگاه: خ ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۰ - کتاب چرتکه و نور علم -- ۰۹۱۲۲۰۷۹۸۴۹ - ۶۶۱۷۴۹۱۰
 پخش: قلم سینا - انقلاب - ۱۲ فروردین - ساختمان ۲۸۶ واحد تلفن ۶۶۹۵۷۰۲۱ و ۶۶۹۵۷۱۲۰

اقتصاد سنجی جلد اول: مقدماتی

تألیف: دکتر علی سوری

ناشر: نور علم

شمارگان: ۲۰۰ جلد

شابک جلد اول: ۵-۴۸۷-۱۶۹-۶۰۰-۹۷۸

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۱

چاپ و صحافی: سورنا

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان

در صورت عدم دسترسی به کتابهای این انتشارات، از طریق تماس با شماره زیر
 ۰۹۱۲۳۳۳۴۲۲۹ کتابها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱

مقدمه

۳

فصل اول: مطلوبیت انتظاری

۳

۱-۱ مقدمه

۳

۱-۲ امید ریاضی

۶

۱-۳ مطلوبیت

۶

۱-۴ مطلوبیت انتظاری

۱۰

۱-۵ تصمیم گیری بر اساس مطلوبیت انتظاری

۱۲

۱-۶ مطلوبیت انتظاری و بیمه

۱۷

فصل دوم: ریسک گریزی

۱۷

۲-۱ مقدمه

۱۷

۲-۲ ریسک گریزی

۲۰

۲-۳ امید ریاضی و مطلوبیت انتظاری

۲۳	۲-۴ ریسک گریزی و مطلوبیت معادل
۲۵	۲-۵ شاخص های ریسک گریزی
۲۹	۲-۶ تحمل ریسک
۲۹	۲-۷ ریسک گریزی و تحمل ریسک
۳۱	۲-۸ ریسک گریزی مرتبه اول و مرتبه دوم
۳۲	۲-۹ معیارهای ریسکی بودن
۳۳	۲-۹-۱ برتری تصادفی مرتبه اول
۳۵	۲-۹-۲ برتری تصادفی مرتبه دوم
۳۹	فصل سوم: تقاضای بیمه (مدل پایه)
۳۹	۳-۱ مقدمه
۳۹	۳-۲ مدل تقاضای پوشش بیمه
۴۸	۳-۳ مدل تقاضای ثروت مشروط به وضعیت
۵۹	فصل چهارم: تقاضای بیمه: خسارت های چندگانه و ریسک غیرقابل بیمه
۵۹	۴-۱ مقدمه
۵۹	۴-۲ کاستی ها
۶۱	۴-۲-۱ بیمه با فرانشیز
۶۱	۴-۲-۲ بیمه با کاستی
۶۱	• کاستی ثابت
۶۲	• کاستی تابعی
۶۴	• کاستی نسبی
۶۵	۴-۲-۳ بیمه مشترک
۶۶	۴-۳ خسارت های چندگانه
۶۶	۴-۴ تقاضای بیمه و کاستی ها
۷۱	۴-۵ تقاضای بیمه ریسک های غیرقابل بیمه

۸۵	فصل پنجم: عرضه بیمه
۸۵	۵-۱ مقدمه
۸۶	۵-۲ مدل ساده رقابتی عرضه بیمه
۸۸	۵-۳ تجميع ريسك
۹۲	۵-۴ تقسيم ريسك
۹۵	۵-۵ هزینه‌های بیمه‌گری
۱۰۵	فصل ششم: انتخاب نامساعد در بازار بیمه
۱۰۵	۶-۱ مقدمه
۱۰۷	۶-۲ خط سود صفر
۱۰۷	۶-۳ انتخاب نامساعد و تعادل تجميعی
۱۱۳	۶-۴ قراردادهاي غير خطي
۱۱۵	۶-۵ انتخاب نامساعد و راه حل رانتجایلد - استیگلیتز (RS)
۱۲۴	۶-۶ مدل ویلسون
۱۲۵	۶-۷ یارانه‌دهی متقابل و تعادل رانتجایلد - استیگلیتز
۱۲۸	۶-۸ انتخاب نامساعد و راه حل ویلسون - میازاکی - اسپنس (WMS)
۱۳۳	فصل هفتم: انتخاب نامساعد و راه حل علامت‌دهی
۱۳۳	۷-۱ مقدمه
۱۳۴	۷-۲ علامت‌دهی با اطلاعات برون‌زا
۱۳۵	۷-۲-۱ تفکیک (علامت‌دهی) کامل
۱۳۵	• تفکیک کامل و تعادل تجميعی
۱۳۶	• تفکیک کامل و تعادل RS
۱۳۸	• تفکیک کامل و تعادل WMS

- ۱۳۹ ۷-۲-۲ تفکیک (علامت دهی) ناقص
- ۱۳۹ • تفکیک ناقص و تعادل تجمیعی
- ۱۴۰ • تفکیک ناقص و تعادل RS
- ۱۴۱ • تفکیک ناقص و تعادل WMS
- ۱۴۴ • نتیجه گیری
- ۱۴۴ ۷-۳ علامت دهی با اطلاعات درونزا
- ۱۴۵ ۷-۳-۱ اطلاعات درونزا
- ۱۴۶ ۷-۳-۲ تعادل در شرایط اطلاعات متقارن
- ۱۴۹ ۷-۳-۳ تعادل در شرایط اطلاعات نامتقارن
- ۱۵۱ ۷-۳-۴ تعادل در شرایط اطلاعات کاملاً نامتقارن

فصل هشتم: انتخاب نامساعد بویا در بازار بیمه

- ۱۵۵ ۸-۱ مقدمه
- ۱۵۵ ۸-۲ دوره های بسیار محدود
- ۱۶۲ ۸-۳ دوره های نامحدود
- ۱۶۵ ۸-۴ مذاکره مجدد

فصل نهم: مخاطره اخلاقی در بازار بیمه

- ۱۷۱ ۹-۱ مقدمه
- ۱۷۲ ۹-۲ مدل پایه: مخاطره اخلاقی با دو سطح تلاش
- ۱۷۸ ۹-۳ مخاطره اخلاقی با تابع تلاش پیوسته
- ۱۷۹ ۹-۴ مخاطره اخلاقی با خسارت های پیوسته
- ۱۸۰ ۹-۴-۱ پیش گیری از خسارت
- ۱۸۳ ۹-۴-۲ کاهش خسارت

۱۹۱	فصل دهم: مخاطره اخلاقی و تقلب در بیمه
۱۹۱	۱۰-۱ مقدمه
۱۹۲	۱۰-۲ بازدهی هزینه بر
۱۹۳	۱۰-۲-۱ بازرسی قطعی
۱۹۶	۱۰-۲-۲ بازرسی تصادفی
۱۹۸	۱۰-۳ تحریف هزینه
۲۰۵	فصل یازدهم: مخاطره اخلاقی پویا در بازار بیمه
۲۰۵	۱۱-۱ مقدمه
۲۰۵	۱۱-۲ چند دوره‌ای
۲۱۰	۱۱-۳ دوره‌های نامطمئن
۲۱۱	۱۱-۴ مذاکره مجدد
۲۱۷	فصل دوازدهم: بازار بیمه
۲۱۷	۱۲-۱ مقدمه
۲۱۸	۱۲-۲ مدل خطی
۲۲۴	۱۲-۳ مدل جستجوی قیمت
۲۲۶	۱۲-۳-۱ جستجوی متوالی
۲۲۸	۱۲-۳-۲ جستجوی نامتوالی
۲۳۰	۱۲-۴ مدل جستجوی قیمت و کیفیت
۲۳۱	۱۲-۴-۱ کیفیت قابل مشاهده
۲۳۴	۱۲-۴-۲ کیفیت غیرقابل مشاهده
۲۳۵	۱۲-۵ مدل چند دوره‌ای با کیفیت غیرقابل مشاهده
۲۳۸	۱۲-۶ مدل رقابتی
۲۳۹	۱۲-۶-۱ قیمت بحرانی

مقدمه

مبانی تحلیل اقتصاد بیمه، عمدتاً بر اقتصاد خرد استوار است که به تحلیل رفتار کارگزاران اقتصادی می‌پردازد. مصرف‌کنندگان به دنبال حداکثر کردن مطلوبیت و بنگاه‌ها به دنبال حداکثر کردن سود هستند. آنچه که در سرتاسر این کتاب دنبال می‌شود، استفاده از تحلیل‌های اقتصاد خرد برای بررسی رفتارها در بازار بیمه است. از آنجا که مباحث اقتصاد بیمه در فضای عدم اطمینان و ریسک صورت می‌گیرد، لذا تا حدود زیادی از مباحث مرسوم اقتصاد خرد فاصله می‌گیرد. مباحث اقتصاد بیمه، ترکیبی از اقتصاد خرد، اقتصاد اطلاعات و نظریه بازیها است. بدیهی است که این ترکیب نمی‌تواند چندان ساده باشد و مطالعه آن نیاز به دقت و صبر و حوصله بیشتری دارد. به هر حال به منظور ارائه ساده‌تر مطالب، سعی شده تا در این کتاب، از روش‌های نموداری و جبری و توصیفی استفاده شود و تا حد امکان توضیحات کافی پیرامون هر مبحث داده شود.

تدوین این کتاب در ادامه ترجمه کتاب اقتصاد خرد بیمه و تدریس آن، صورت می‌گیرد. کتاب اقتصاد خرد بیمه، علی‌رغم آنکه به مسائل اساسی بخش بیمه می‌پردازد، ولی کتابی است کاملاً فشرده و موجز که مطالعه آن، چندان ساده نیست. در واقع می‌توان آن را پیش درآمدی برای یک کتاب اقتصاد بیمه دانست که مطالب آن صرفاً در چهار مبحث ارائه شده است که دو مبحث آن شامل تقاضا و عرضه بیمه و دو مبحث دیگر در خصوص انتخاب نامساعد و مخاطره اخلاقی است. با توجه به این خصوصیات بود که ضرورت تدوین کتاب اقتصاد بیمه با رویکردی جامع‌تر و ساده‌تر احساس می‌شد. بدین ترتیب مباحث کتاب اقتصاد بیمه شامل مطالب اقتصاد خرد بیمه است که در اینجا با بیانی ساده‌تر و همراه با توضیحات مفصل‌تر و مثال‌های بیشتر ارائه شده‌اند. علاوه بر این، مباحث دیگری مانند نظریه مطلوبیت انتظاری که اساس و بنیان تصمیم‌گیری در شرایط عدم اطمینان است اضافه شده است. همچنین مبحث بیشتری به رفتار ریسک‌گریزی و نقش آن در بیمه اختصاص داده شده است. دو مبحث دیگر

نیز تحت عنوان بازار بیمه و قیمت گذاری بیمه اضافه شده است. علاوه بر این، موضوعاتی مانند علامت دهی و تفکیک بیمه گذاران بر حسب گروه های ریسکی که از مسائل اساسی بازار بیمه است با تفصیل بیشتری بیان شده اند. موضوع تقلب نیز از موضوعات و مشکلات جدی بازار بیمه است که یک فصل به آن اختصاص داده شده است. به هر حال کتاب حاضر مباحث جامع تری را شامل می شود که قطعاً در چاپ های بعدی کامل تر خواهد شد.

کتاب حاضر شامل سیزده فصل است. دو فصل اول آن به نظریه مطلوبیت انتظاری و ریسک گریزی اختصاص دارد که مباحث پایه ای برای تصمیم گیری در شرایط عدم اطمینان هستند. فصل سوم و چهارم به تقاضای بیمه اختصاص دارد که هم مدل پایه ای تقاضای بیمه را شامل می شود و هم مباحث جانبی مانند وجود ریسک های غیر قابل بیمه و تأثیر آن بر رفتار بیمه گذار. فصل پنجم به عرضه بیمه می پردازد. رفتار عرضه کننده در بازار بیمه با توجه به ماهیت آن با موضوعاتی مانند تجمع ریسک، تقسیم ریسک و هزینه های بیمه گری مواجه است که در این فصل مورد بررسی قرار می گیرند. فصول ششم، هفتم و هشتم به موضوع انتخاب نامساعد و مسائل و مشکلات آن اختصاص دارد. موضوع انتخاب نامساعد در بازار بیمه و راه حل های آن مانند راه حل راتچايلد- استیکلیر، راه حل ویلسون و راه حل ویلسون- میازاکی- اسپنس در فصل ششم ارائه شده است. در فصل هفتم نیز یکی دیگر از راه حل های انتخاب نامساعد ارائه شده است که موسوم به علامت دهی است. علامت دهی یکی از شیوه های مهم برای حل مشکل انتخاب نامساعد و سوق دادن بازار بیمه به سمت کارایی است. در فصل هشتم، مسائل و مشکلات ناشی از انتخاب نامساعد پویا ارائه شده است. مخاطره اخلاقی یکی دیگر از مسائلی است که بازار بیمه با آن درگیر است. این موضوعات در فصل های نهم، دهم و یازدهم مورد بررسی قرار گرفته اند. دو فصل پایانی نیز به بازار بیمه و قیمت گذاری بیمه اختصاص یافته است.